O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI JIZZAX FILIALI

ISSN 2181-3884

ZAMONAVIY ILMIY-TEXNIK TADQIQOTLAR

xalqaro jurnali

Vol. 2 No. 3

2026

International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research

Volume 2 Issue 3
2026

Zamonaviy ilmiy-texnik tadqiqotlar xalqaro jurnali

3-son
2026

Международный журнал современных научно-технических исследований

Том 2 Выпуск 3
2026

MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI

Xalqaro ilmiy-elektron jurnali

Tahrir kengashi raisi:

P.f.d., prof., O.X. Turakulov

Bosh muharrir:

A.A. Abdumalikov

Tahrir kengashi mas’ul kotibi:

D.M. Jomurodov

Tahririyat hay’ati:

1. B.f.d., prof., S. Murodova (O’zMU Jizzax filiali, UZB)
2. P.f.n., prof., S. Usmanov (O’zMU Jizzax filiali, UZB)
3. T.f.n., dos., S. Tavboev (O’zMU Jizzax filiali, UZB)
4. F.f.d., prof., N. Djusupov (O’zDJTU, UZB)
5. T.f.d., dos., S. Ruzimov (TTPU, UZB)
6. P.f.d., prof., G. Lekerova (SKU, KZH)
7. DSc., Ali Coşkan (ASUI, TR)
8. T.f.d., prof., D. Irgasheva (TATU, UZB)
9. T.f.d., prof., I. Siddikov (NRU TIIAME, UZB)
10. T.f.n., dos., S. Eshkabilov (NDU, US)

Zamonaviy ilmiy-texnik tadqiqotlar xalqaro elektron jurnali (International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research) O’zMU Jizzax filiali Kengashining qaroriga asosan tashkil etilib, 2022-yil 9-sentabrda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №038200 raqami bilan ro‘yxatidan o‘tkazilgan, shuningdek davlatlararo standartlar talabi asosida O‘zbekiston Milliy kutubxonasidan jurnal uchun 2181-3884 ISSN raqami olingan.

© “O‘zMU Jizzax filiali” – 2023

Tahririyat manzili:

130100, Jizzax viloyati, Jizzax shahri,
Sh.Rashidov Shox ko‘chasi, 259-uy.

BO‘LAJAK FILOLOGLARNI TAYYORLASHDA ART-MENEJMENT ASOSIDA PEDAGOGIK BOSHQARUV STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI

Qo‘chqarova Feruza Maxamatqosimovna

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti, professor (DSc). **e-mail:** feruzaxon5505@gmail.com

Annotatsiya.

Mazkur maqolada bo‘lajak filologlarni kasbiy faoliyatga tayyorlash jarayonida art-menejment asosida pedagogik boshqaruv strategiyalarini takomillashtirish masalalari yoritilgan. Bo‘lajak filologlarda lingvistik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirish bilan bir qatorda, ta’lim jarayonini kreativ tashkil etish, pedagogik jamoani boshqarish, innovatsion g‘oyalarni ilgari surish, kommunikativ hamkorlikni yo‘lga qo‘yish hamda loyiha faoliyati va innovatsion boshqaruv imkoniyatlaridan pedagogik ta’lim jarayonida foydalanishning muhim ahamiyati asoslangan.

Kalit so‘zlar: art-menejment, pedagogik boshqaruv, boshqaruv strategiyasi, kreativlik, kasbiy kompetensiya, pedagogik texnologiya, ijodiy ta’lim, innovatsion boshqaruv, ta’lim menejmenti.

МЕХАНИЗМ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СТРАТЕГИЙ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ НА ОСНОВЕ АРТ-МЕНЕДЖМЕНТА В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ ФИЛОЛОГОВ

Кучкарова Феруза Махаматкосимовна

Университет экономики и педагогики, профессор (DSc).

Аннотация.

В статье рассматриваются вопросы совершенствования стратегий педагогического управления на основе арт-менеджмента в процессе подготовки будущих филологов к профессиональной деятельности. Наряду с развитием лингвистической и методической компетенций будущих филологов обосновывается важность творческой организации образовательного процесса, управления педагогическим коллективом, продвижения инновационных идей, налаживания коммуникативного сотрудничества, а также использования возможностей проектной деятельности и инновационного управления в процессе педагогического образования.

Ключевые слова: арт-менеджмент, педагогическое управление, стратегия управления, креативность, профессиональная компетентность, педагогическая технология, творческое обучение, инновационное управление, образовательный менеджмент.

MECHANISM FOR IMPROVING PEDAGOGICAL MANAGEMENT STRATEGIES BASED ON ART MANAGEMENT IN THE TRAINING OF FUTURE PHILOLOGISTS

Qo‘chqarova Feruza Maxamatqosimovna

University of Economics and Pedagogy, Professor (DSc).

Abstract.

This article examines the improvement of pedagogical management strategies based on art management in the process of preparing future philologists for professional activity. Along with developing future philologists’ linguistic and methodological competencies, the study substantiates the importance of creatively organizing the educational process, managing pedagogical teams, promoting innovative ideas, fostering communicative collaboration, and utilizing project-based activities and innovative management approaches in pedagogical education.

Keywords: art management, pedagogical management, management strategy, creativity, professional competence, pedagogical technology, creative education, innovative management, educational management.

Kirish. Globallashuv, raqamli transformatsiya va ta'lim xizmatlari bozoridagi raqobatning kuchayishi pedagog kadrlarni tayyorlash tizimiga qo'yiladigan talablarning tubdan o'zgarishiga olib kelmoqda. Zamonaviy xorijiy til o'qituvchisi faqat lingvistik bilimlarni egallagan mutaxassis emas, balki murakkab pedagogik jarayonlarni loyihalashtira oladigan, ta'lim ishtirokchilari faoliyatini muvofiqlashtiradigan, kreativ g'oyalarni amaliyotga tatbiq etadigan va o'z faoliyatining natijalarini tahlil qila oladigan pedagogik menejer sifatida shakllanishi zarur. Shu nuqtayi nazardan, bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarining pedagogik boshqaruvga tayyorgarligini takomillashtirish masalasi oliy pedagogik ta'limning dolzarb vazifalaridan biriga aylanmoqda.

An'anaviy pedagogik boshqaruv modelida asosan rejalashtirish, tashkil etish, nazorat qilish va baholash funksiyalariga urg'u beriladi. Biroq zamonaviy ta'lim muhitida ushbu funksiyalarning o'zi yetarli bo'lmay, pedagogdan ijodiy qaror qabul qilish, noan'anaviy pedagogik vaziyatlarga moslashish, jamoaviy hamkorlikni boshqarish, ta'lim oluvchilarning kreativ salohiyatini rag'batlantirish va innovatsion loyihalarni tashkil etish kabi kompetensiyalar ham talab etiladi. Demak, pedagogik boshqaruvni takomillashtirish jarayonida boshqaruvning kreativ va inson kapitaliga yo'naltirilgan mexanizmlarini izlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur nuqtayi nazardan art-menejment pedagogik boshqaruvni yangilash uchun muhim metodologik va amaliy imkoniyatlarga ega. Art-menejment san'at va ijodiy faoliyatni boshqarish bilan bog'liq holda shakllangan bo'lsa-da, uning asosida ijodiy fikrlash, jamoaviy faoliyat, kommunikativ hamkorlik, loyiha asosida ishlash, estetik muhit yaratish, liderlik va innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash kabi universal boshqaruv mexanizmlari mavjud. Ushbu mexanizmlarni pedagogik ta'limga moslashtirish bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarining boshqaruv faoliyatini yangi sifat bosqichiga olib chiqish imkonini beradi.

Shu sababli art-menejment asosida pedagogik boshqaruv strategiyalarini takomillashtirish mexanizmi deganda ta'lim jarayonida kreativ resurslarni aniqlash, ularni maqsadli boshqarish, pedagogik vazifalar bilan integratsiyalash, amaliy faoliyatga tatbiq etish va natijalarni refleksiv baholashni ta'minlovchi o'zaro bog'liq pedagogik, tashkiliy, metodik va diagnostik vositalar majmui tushuniladi.

Art-menejment tushunchasi dastlab madaniyat va san'at sohasidagi ijodiy faoliyatni tashkil etish, boshqarish va rivojlantirish bilan bog'liq holda shakllangan bo'lsa-da, uning asosida yotuvchi kreativ fikrlash, jamoaviy hamkorlik, loyiha asosida faoliyat yuritish, kommunikativ boshqaruv, estetik muhit yaratish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash kabi mexanizmlar ta'lim jarayonida ham samarali qo'llanish imkoniyatiga ega. Shu jihatdan art-menejmentni pedagogik boshqaruv bilan integratsiyalash bo'lajak filologlarning kasbiy faoliyatga tayyorgarligini yangi mazmun bilan boyitadi.

O'zbekiston oliy ta'lim tizimida ham kompetensiyaviy yondashuv, innovatsion pedagogik texnologiyalar, raqamli ta'lim vositalari va ijodiy ta'lim muhitini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Bunday sharoitda bo'lajak filologlarning pedagogik boshqaruvga tayyorgarligini art-menejment imkoniyatlari asosida takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Boshqaruvning klassik nazariyalarida tashkilotni rejalashtirish, tashkil etish, muvofiqlashtirish, nazorat qilish va qaror qabul qilish jarayonlari asosiy funksiyalar sifatida qaraladi. Keyingi tadqiqotlarda esa ta'lim boshqaruvining insonparvarlik, hamkorlik, kreativlik, liderlik va innovatsion rivojlanish jihatlariga ustuvor ahamiyat berila boshlandi.

Pedagogik vaziyatni tahlil qilish, maqsadni belgilash, qaror qabul qilish, kommunikativ jarayonni tashkil etish, ta'lim ishtirokchilarining faoliyatini muvofiqlashtirish va natijalarni refleksiv baholash muhim tarkibiy qismlar sifatida namoyon bo'ladi.

Art-menejment yo'nalishidagi tadqiqotlarda esa ijodiy resurslarni boshqarish, san'at va madaniyat loyihalarini tashkil etish, kreativ jamoalarni shakllantirish hamda innovatsion g'oyalarni amaliyotga tatbiq etish mexanizmlariga alohida e'tibor qaratiladi. Mazkur yondashuvlarning pedagogik ta'limga integratsiyasi esa bo'lajak o'qituvchining ijodiy va boshqaruv kompetensiyalarini birgalikda rivojlantirish imkonini beradi.

Art-menejment asosida pedagogik boshqaruv strategiyalarini takomillashtirish texnologiyasi bo'lajak filologlarda ta'lim jarayonini kreativ tashkil etish, pedagogik jamoa bilan hamkorlik qilish, innovatsion loyihalarni boshqarish, kommunikativ muhitni shakllantirish va o'z pedagogik faoliyatini refleksiv baholash kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan yaxlit pedagogik tizim sifatida ishlab chiqiladi.

Mazkur texnologiyaning asosiy maqsadi bo'lajak filologlarni pedagogik boshqaruv faoliyatiga tayyorlash jarayonida art-menejmentning kreativ, kommunikativ, tashkiliy va loyiha boshqaruvi imkoniyatlaridan samarali foydalanishdan iborat.

Pedagogik boshqaruvning zamonaviy mazmuni boshqaruvchi va boshqariluvchi subyektlar o'rtasidagi bir tomonlama munosabatdan ko'ra, hamkorlikka asoslangan boshqaruv modelini nazarda tutadi. Bunday sharoitda talaba pedagogik boshqaruv jarayonining passiv obyekti emas, balki faol subyekti sifatida namoyon bo'ladi. Art-menejment yondashuvi aynan mana shu subyekt-subyekt munosabatlarini kuchaytirish uchun zarur shart-sharoit yaratadi.

Art-menejment asosidagi boshqaruvda pedagogik maqsadga erishishning asosiy vositasi qat'iy ma'muriy ta'sir emas, balki ijodiy motivatsiya, hamkorlik, kommunikatsiya va shaxsiy tashabbus hisoblanadi. Shu jihatdan mazkur yondashuv bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarini tayyorlashda ularning mustaqil fikrlashi, kasbiy tashabbus ko'rsatishi va

pedagogik muammolarni kreativ hal etish qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Mazkur texnologiyaning samaradorligi, avvalo, uning uzviy va bosqichma-bosqich tashkil etilishiga bog‘liq. Dastlab talabalarda art-menejment va pedagogik boshqaruvga nisbatan motivatsiya shakllantiriladi. Keyingi bosqichda zarur nazariy bilimlar beriladi. Uchinchi bosqichda amaliy, loyihaviy va ijodiy faoliyat tashkil etiladi. Yakuniy bosqichda esa talabalarning o‘z faoliyatini baholashi va rivojlanish istiqbollarini belgilashi ta’minlanadi.

Shuningdek, mazkur texnologiyada raqamli vositalardan foydalanish uning samaradorligini yanada oshirishi mumkin. Xususan, multimedia taqdimotlari, raqamli portfolio, onlayn hamkorlik platformalari, videodarslar, virtual loyihalar va raqamli ijodiy mahsulotlardan foydalanish bo‘lajak o‘qituvchilarning zamonaviy pedagogik boshqaruv ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, art-menejmentning kreativlik, kommunikativlik, hamkorlik, loyiha boshqaruvi va innovatsion faoliyatga yo‘naltirilgan imkoniyatlarini pedagogik boshqaruv bilan integratsiyalash bo‘lajak o‘qituvchining kasbiy tayyorgarligini mazmunan boyitadi.

Shu bilan birga, art-menejment asosida pedagogik boshqaruv strategiyalaridan foydalanish xorijiy til ta’limining kommunikativ va madaniy mazmuni bilan uyg‘unlashib, ta’lim jarayonini yanada interaktiv, ijodiy va talaba markazli tashkil etish imkonini beradi. Mazkur yondashuvni oliy ta’lim muassasalarida xorijiy til o‘qituvchilarini tayyorlash amaliyotiga joriy etish ularning kelgusidagi kasbiy faoliyatida pedagogik jarayonni samarali boshqarish, innovatsion loyihalarni amalga oshirish va ijodiy ta’lim muhitini shakllantirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Shunday qilib, art-menejmentni pedagogik boshqaruv strategiyalari bilan integratsiyalash bo‘lajak filologlarning kasbiy-metodik tayyorgarligini takomillashtirish bilan bir qatorda, ularni zamonaviy ta’lim muhitida mustaqil qaror qabul qila oladigan, kreativ fikrlaydigan va innovatsion pedagogik faoliyatni boshqara oladigan mutaxassis sifatida shakllantirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Breen M. Process Syllabuses for the Language Classroom // *General English Syllabus Design: Curriculum and Syllabus Design for the General English Classroom (EFL Documents 118)* / ed. by C. Brumfit. – Oxford: Pergamon Press for the British Council, 1984.
2. Cabello F. *Total Physical Response in First Year English.* – 2nd ed. – Los Gatos, CA: Sky Oaks Productions, 2002.
3. Cameron L. Challenges for ELT from the Expansion in Teaching Children // *ELT Journal.* – 2003. – Vol. 57, No. 2. – P. 105–112.
4. California State Department of Education. *Improving Education for English Learners: Research-Based Approaches.* – Sacramento, CA: CDE Press, 2010.
5. Christopherson J. *A Second Language Classroom That Works!* – Bogotá: Prolinguistica Corporation, 2003.